

Jõelähtme valla eelarvestrateegia 2025-2028

Sisukord

Sissejuhatus.....	3
1. Sotsiaalmajanduslik keskkond.....	4
1.1 Eesti majanduskeskkond	4
1.2 Jõelähtme vald	5
2. Tulude prognoos.....	6
2.1 Maksutulud	6
2.2 Muud tulud.....	7
3. Kulude prognoos	8
3.1 Põhitegevuse kulud.....	9
3.2 Investeeringud	11
3.3 Finantseerimistegevus.....	13
4. Sõltuvad üksused	14
5. Finantsdistsipliin	15
5.1 Tundlikkusanalüüs	17
6. Kokkuvõte.....	19

Sissejuhatus

Jõelähtme valla eelarvestrateegia on valla arengukaval tuginev finantsplaan nelja eelseisva eelarveaasta kohta. Kohustus eelarvestrateegia koostamiseks on sätestatud kohaliku omavalitsuse üksuse finantsjuhtimise seadusega, mille alusel põhineb strateegia koostamine vajadusel planeerida arengukavaga sätestatud eesmärkide saavutamiseks kavandatavate tegevuste kestlik finantseerimine.

Saavutamaks eelpool kirjeldatud eesmärki annab Jõelähtme valla eelarvestrateegia ülevaate Eesti majanduskeskkonnast ja valla finantsolukorrast, toob välja põhitegevuse tulude ja kulude prognoosi, investeerimis- ja finantseerimistegevuse, likviidsete varade muutuse, võimalikud riskistsenaariumid ning sätestab finantsdistsipliini tagamise meetmed.

Eelarvestrateegia on kooskõlas Jõelähtme valla arengukavaga aastateks 2025 kuni 2035. Jõelähtme vallavolikogu vaatab eelarvestrateegia iga-aastaselt üle ja kinnitab esitamiseks Rahandusministeeriumile.

1. Sotsiaalmajanduslik keskkond

1.1 Eesti majanduskeskkond

Rahandusministeeriumi 2024. aasta suvise majandusprognoosi alusstsenaariumi kohaselt pöörduv majandus aasta lõpus kasvule, kuid on aasta kokkuvõttes siiski 1-protsendilises languses. Teise kvartali SKP kiirhinnang kinnitab, et aasta esimesel poolal ei ole olnud tugevaid märke majandusaktiivsuse olulisest tõusust ning seetõttu prognoositakse, et majandus hakkab kasvama hiljem. Järgmisel paaril aastal on oodata reaalsel majanduskasvu 3 protsendi lähedal ja seda toetab olukorra paranemine nii tööstus-, ehitus- kui ka teenustesektoris. Samas nenditi, et prognoosi koostamist raskendas asjaolu, et valitus on tegemas suuremahulisi eelarveotsuseid, mis mõjutavad oluliselt lähiaastate majandusarengut, kuid on vältimatult vajalikud eelarveseisu parandamiseks ja eelarve poliitika mahutamiseks Euroopa Liidu raamistikku.

2024. aastal ületab sissetulekute kasv selgelt hinnatõusu ja intressimaksed hakkavad vähenema, mistõttu on tarbimise kasvaks tingimused taas loodud. Keskmise palga kasv 2024. aastal küll aeglustub 6,4%ni, kuid hinnatõus taandub 9% juurest 3,8%ni.

Tööturu seis on rahuldav, tööpuudus stabiliseerus aastatagusel tasemel. Kui majanduskasv hakkab tasapisi taastuma 2024. a teises pooles, siis hõive suurenemist on oodata alles 2025. aasta keskpaigast. Pikemaajaliselt piirab edasist hõive kasvu juba praegu kõrge osalusmäär ning tööjõu nappus. Seetõttu ei prognoosi Rahandusministeerium alates 2027. aastast märkimisväärset töötajate arvu kasvu. Tööpuudus stabiliseerub oma normaaltasemele 6% lähedusse.

Aeglustunud hinnatõus vähendab palgatõusurvet, tööjõukulude osakaal on paisunud kõrgeks. Prognoosi kohaselt aeglustub palgakasv veelgi, ulatudes käesoleva aasta teises pooles veidi üle 5%. Vaatamata nõrgale majanduskonjunkturile hoiab palgasurveid tööjõupuudus ning mõõdukas inflatsioonitempo. Alates 2025. aastast püsib palgakasv nominaalse majanduskasvuga võrreldavas tempos ehk 5% läheduses.

Valitussektori struktuurne eelarvepositsioon on kogu prognoosiperioodi kestel puudujäägis, ulatudes 2024. aastal 0,2%ni SKPst ning kasvades toodangulõhe sulgudes 2028. aastaks 4,1%ni SKPst.

Kohalike omavalitsuste eelarvepuudujääk ulatus 2023. aastal pea 0,5%ni SKPst. Kõrge defitsiit on tingitud omavalitsuste tulude reaalhindades vähenemisest 2021. aastast alates ja kulude kiirest kasvust (sh kasvanud Euriborist). Kuna 2025. aastal on kohalike omavalitsuste valimised, mis tavapäraselt on kaasa toonud keskmisest suurema rõhu investeringutele, siis võib oodata kõrge defitsiidi taseme jätkumist. Valimistele järgnevatel aastatel väheneb omavalitsuste defitsiit alla 0,2% SKPst. Seda tingib ühelt poolt halvenenud kohalike omavalitsuste finantsvõimekus, mis piirab nende võimalusi kohustusi juurde võtta ja nõuab jätkusuutlikkuse tagamiseks teenuste ja toetuste rahastamise üle vaatamist, ning teiselt poolt kasvab hüppeliselt investeringutoetuste maht (välisabi ja CO₂).

Tabel 1 Majanduskasvu prognoos 2024-2028 (Rahandusministeerium)

	2024	2025	2026	2027	2028
1. SKP reaalkasv (%)	-1	2,1	2,7	2,3	2,3
2. SKP nominaalkasv (%)	2,7	6,2	5,5	4,7	4,7
2a. SKP jooksevhindades (mld €)	39,2	41,6	43,9	46,0	48,2

1.2 Jöelähtme vald

2023. a alguses elas Jöelähtme vallas 7229 elanikku, 1. jaanuariks 2024 suurenes arv 239. elaniku võrra. Rahvaarvu ning seega ka potentsiaalsete maksumaksjate arvu kasv ja valla paiknemine Tallinna linna, kui Eesti suurima ja kiireima palgakasvuga majanduskeskuse, tagamaal ja tööpõuarealis, on toeks valla perspektiivsel kasvul.

Jöelähtme valla areng, nagu ka teistel omavalitsustel, sõltub oluliselt muutustest Eesti üldises majanduskeskkonnas ning riigi kesktasandil tehtavatest fiskaalpoliitilistest otsustest, mis puudutavad nii omavalitsuste tulu- kui ka kulubaasi. Omavalitsustel puudub kindlus, et kõik eelarvestrateegias planeeritud tulud laekuvad ning see mõjutab omakorda omavalitsuse investeerimisvõimekust.

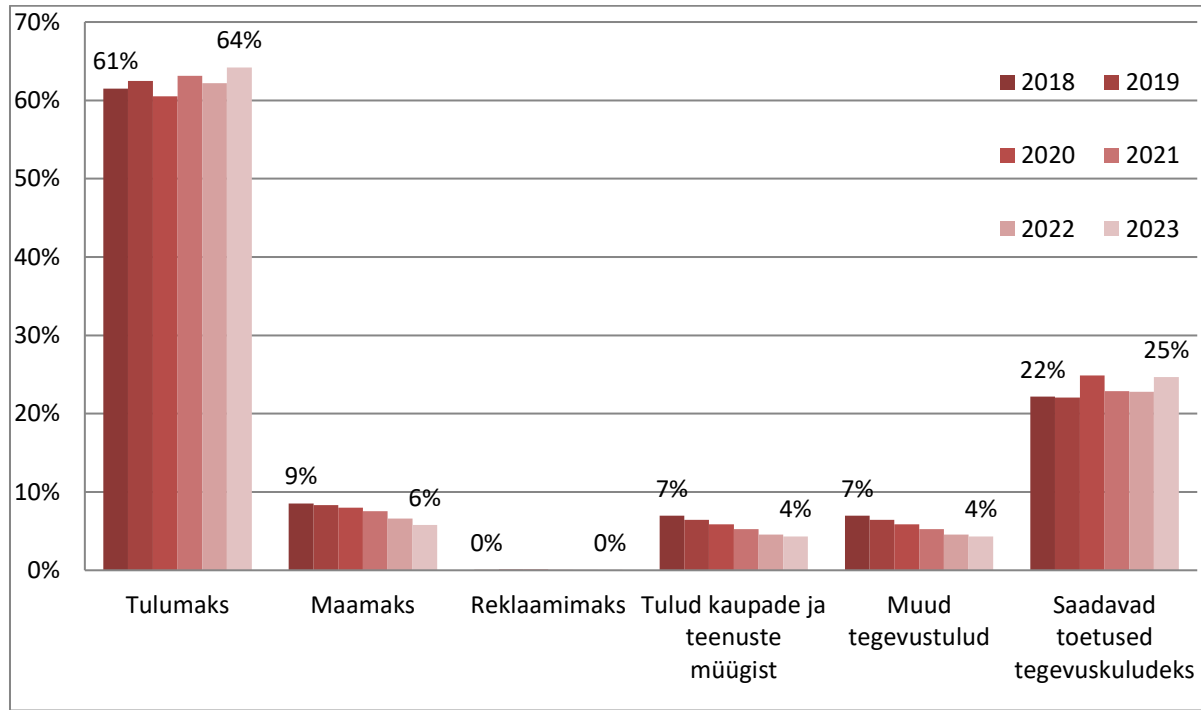
Jöelähtme vallas vajab jätkuvalt teostamist investeringuid avalike teenuste kvaliteedi ja kättesaadavuse parandamiseks, mistõttu on lähiaastate perspektiivis eelkõige oluline hoides kontrolli all majanduskulusid leida võimalusi investeringute teostamiseks ja ka valla palgalistele inflatsiooni mõju leevendamiseks läbi personalikulude suurendamise.

Järgnevatel aastatel on Jöelähtme vallal tegevustes eelkõige kuus olulist eesmärki:

1. Elanikkonnale tarvilike teenuste tagamiseks oluliste investeringute teostamine.
2. Välisvahendite maksimaalne kaasamine tegevuste ja investeringute finantseerimiseks.
3. Personalikulude kasv säilitamiseks kvalifitseeritud töötajaid ametikohtadel lähtuvalt palgakonkurentsist Tallinna ja seda ümbritsevate omavalitsustega.
4. Majandamiskulude kontrolli all hoidmine sisemise efektiivsuse kasvuga.
5. Eelarvestrateegia prognoosi planeerimisel säilitada positiivne tulem ning pikemas perioodis ka selle kasv.
6. Finantsdistsipliini tagamise meetmetest kinnipidamine.

2. Tulude prognoos

Jõelähtme valla tulubaas on viimasel kuuel aastal püsinud tululiikide jaotuse lõikes stabiilsena. Valdava osa tuludest moodustavad maksutulud, seejuures enam kui 60% üksikisiku tulumaks.

Joonis 1. Vallaeelarve tulude jaotus tuluallikate lõikes 2018-2023 (Rahandusministeerium)

2.1 Maksutulud

Tulumaksu prognoos põhineb Rahandusministeeriumi 2024. aasta suvises majandusprognoosis välja töötatud majanduskeskkonda iseloomustavatel arvnäitajatel ning kohandatud Jõelähtme valla eripära ja tõenäolist arengutsenaariumi arvesse võttes.

Füüsilise isiku tulumaks on kõige suurema osakaaluga kohalikule omavalitsusele laekuv maks. Kohalikule omavalitsusele eraldatav tulumaks sõltub maksumaksjate arvust ning keskmise palga ja muude maksustavate tulude suurusel. Kohalikule omavalitsusele eraldatavat tulumaksu arvestatakse kalendriaasta 1. jaanuari seisuga füüsilisest isikust maksumaksja elukohajärgsele kohalikule omavalitsusele. Omavalitsusüksusele eraldatava maksumõnna arvutamisel ei arvata maksustatava tulu hulka kasu vara võõrandamisest. Füüsilisest isikust ettevõtja tasutud tulumaksu avansilist maksust 70% eraldatakse avansilise eraldisena tema elukohajärgsele kohaliku omavalitsuse üksusele. Kohaliku omavalitsuse üksustele eraldatakse tulumaks vastavalt rahandusministri 19.12.2008 määrusele nr 54 „Füüsilise isiku tulumaksu kohalikule omavalitsuse üksustele eraldamise kord“.

2022. a. võeti vastu tulumaksuseaduse muudatused, mis mõjutavad KOV-ile eraldatava tulumaksuosa alates 2024. aastast. Muudatuse tulemusel eraldatakse maksumaksja elukohajärgse kohaliku omavalitsuse üksuse eelarvesse 2,5% residendist füüsilise isiku riiklikust pensionist ja 11,89% residendist füüsilise isiku muust maksustatavast tulust, välja

arvatud kohustuslik ja täiendav kogumispension, tulumaksuseaduse § 18 lõikes 13 nimetatud dividend ja vara võõrandamisest saadud kasu. Perioodil 2025-2027 suurendatakse järk-järgult residendist füüsilise isiku riiklikult pensionilt eraldatavat tulumaksu 2,5%lt 10,23%le ja vähendatakse samal ajal järk-järgult muust tulust tulumaksu 11,89%lt 10,23le. Muudatusega kiireneb tulumaksu laekumise kasv KOV-ides, kus on eakate osakaal kõrge ja aeglustub kasv KOV-ides, kus on kõrgem tööealiste osakaal ja palgatase. Jõelähtme vald kuulub teise gruppi ning seepärast ka valla tulubaas väheneb.

Alates 2015. aastast on tulumaksumäär 20%. Juunis 2023 vastu võetud tulumaksuseaduse muudatusega on alates 2025. aastast tulumaksumäär 22%.

Prognoosimisel arvestatud järgnevate eeldustega:

- Maksumaksjate arvu arvestamisel on aluseks võetud Jõelähtme valla elanike arvu suurenemisest tulenevalt maksumaksjate arvu kasv.
- Asukoht Tallinna läheduses tingivad üle Eesti keskmise elanike sissetulekute kasvu.

Eeldustest tulenevalt on kavandatud valla tulumaksu laekumise kasv aastatel 2025-2028 vahemikus 4,6-6,7% võrreldes eelneva aastaga.

Maamaks on eelarves tähtsusetult teine tulullikas, moodustades 7-9% eelarve tuludest. Maamaksu prognoosimisel on arvestatud, et maa korralise hindamise tulemusena võeti uued maa maksustamishinnad kasutusele 1. jaanuarist 2024 ning vastavalt maamaksuseadusele määrati maamaksumäärad. 2025. aasta 1. jaanuarist tõstetakse maamaksumäärad maksimaalsele tasemele vastavalt uuele jõustuvale maamaksuseaduse redaktsioonile, samuti kehtestatakse üleriigiline maamaksu aastase kasvu piirmäär 50%. Alates 2026. aastast jääb piirmäär vahemikus 10%-100% kohalike omavalitsuste otsustada.

Reklaamimaks jääb eelnevate eelarveaastate laekumisega samale tasemele arvesse võttes praegust majandusolukorda.

2.2 Muud tulud

Tulu kaupade ja teenuste müügist suureneb 2025. aastal 7,7%, järgnevatel aastatel jääb tulu samale tasemele. Finantssuutlikkuse tagamiseks peab vald oma teenused üle vaatama ning hinnastama tegelikest kuludest lähtuvalt.

Tasandusfondi vahenditena arvestatakse tulubaasi vähenemise kompensatsiooni.

Toetusfondi suurenemist on arvestatud 5% aastas.

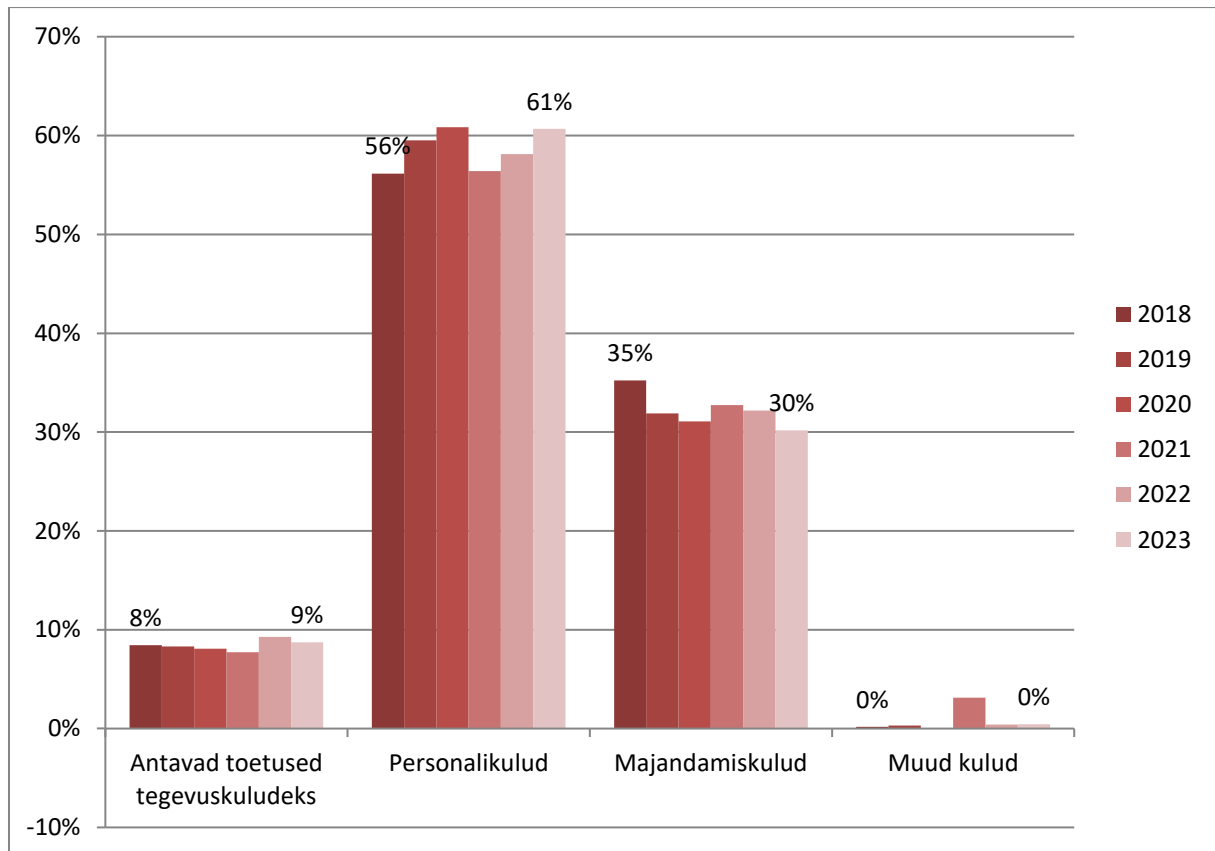
Muude tegevustoetuste osas on eeldatud nende jäämist samale tasemele.

Muude tegevustulude puhul on arvestatud tulude jäämisega samale tasemele.

Jõelähtme vald teeb pingutusi **sihtotstarbeliste toetuste** hankimiseks, taotledes võimaluselt vahendeid programmidest.

3. Kulude prognoos

Kulude struktuuris on viimase kuue aasta trendiks olnud eelkõige majandamiskulude stabiilsena hoidmine ning personalikulude osakaalu kasv.

Joonis 2. Vallaeelarve kulude jaotus majandusliku sisu järgi 2018-2023 (Rahandusministeerium)

3.1 Põhitegevuse kulud

Valla põhitegevuse kulude maht 2024. aastal on 18,3 miljonit eurot. Prognoosiperioodiks on arvestatud, et:

- **toetused tegevuskuludeks** jäävad samale tasemele (mõningate eranditega).
- **personalikulud** suurenevad iga-aastaselt 5%.
- **majandamiskulud** jäävad samale tasandile (mõningate eranditega). Arvestades eelarve seisuga on eesmärk leida alaeelarvetes sisemisi ressursse ja kulusid optimeerida.

Tabel 3 Jõelähtme valla finantstegevus ja prognoos (€)

Jõelähtme vald	2023 täitmine	2024 eeldatav täitmine	2025 eelarve	2026 eelarve	2027 eelarve	2028 eelarve
Põhitegevuse tulud kokku	17 093 679	18 645 038	20 165 948	21 065 083	21 991 246	23 227 005
Maksutulud	11 973 531	13 219 074	14 534 411	15 232 452	15 957 659	16 980 993
sh tulumaks	10 972 597	12 206 074	13 021 411	13 619 452	14 244 659	15 167 993
sh maamaks	988 565	1 000 000	1 500 000	1 600 000	1 700 000	1 800 000
sh muud maksutulud	12 370	13 000	13 000	13 000	13 000	13 000
Tulud kaupade ja teenuste müügist	740 735	975 315	1 050 000	1 058 500	1 058 500	1 059 670
Saadavad toetused tegevuskuludeks	4 219 857	4 365 649	4 496 537	4 689 131	4 890 087	5 101 342
sh tasandufond	62 765	73 641	23 555	20 000	15 000	10 000
sh toetusfond	3 640 861	3 736 173	3 922 982	4 119 131	4 325 087	4 541 342
sh muud saadud toetused tegevuskuludeks	516 231	555 835	550 000	550 000	550 000	550 000
Muud tegevustulud	159 557	85 000	85 000	85 000	85 000	85 000
Põhitegevuse kulud kokku	16 909 272	18 300 613	18 907 809	19 567 721	20 304 804	21 069 730
Antavad toetused tegevuskuludeks	1 473 418	1 830 207	1 830 000	1 830 000	1 830 000	1 830 000
Muud tegevuskulud	15 435 854	16 470 406	17 077 809	17 737 721	18 474 804	19 239 730
sh personalikulud	10 259 602	11 084 029	11 638 230	12 220 142	12 831 149	13 472 707
sh majandamiskulud	5 103 154	5 350 078	5 403 579	5 481 579	5 607 655	5 731 024
<i>sh alates 2012 sõlmitud katkestamatud kasutusrendimaksud</i>	40 512	45 040	33 861	6 539	4 265	0
sh muud kulud	73 098	36 299	36 000	36 000	36 000	36 000
Põhitegevuse tulem	184 407	344 425	1 258 138	1 497 362	1 686 442	2 157 275
Investeeringustegevus kokku	-4 056 997	-2 322 525	-1 261 937	-823 561	-1 206 845	-1 253 901
Põhivara müük (+)	2 011	12 600	250 000	5 000 000	5 000 000	5 000 000
Põhivara soetus (-)	-4 818 634	-1 836 800	-1 895 280	-5 600 000	-6 019 000	-8 500 000
<i>sh projektide omaosalus</i>	-3 543 851	-1 396 483	-1 108 741	-5 428 500	-5 838 190	-5 900 000
Põhivara soetuseks saadav sihtfinantseerimine (+)	1 274 783	440 317	786 539	171 500	180 810	2 600 000
Osaluste ning muude aktsiate ja osade soetus (-)	-210 000	-419 307	0	0	0	0
Finantstulud (+)	5 348	5 000	5 000	5 000	5 000	5 000
Finantskulud (-)	-310 506	-524 335	-408 196	-400 061	-373 655	-358 901
Eelarve tulem	-3 872 590	-1 978 100	-3 799	673 801	479 597	903 374
Finantseerimistegevus	4 605 977	1 736 854	-67 719	-648 591	-500 351	-928 137
Kohustiste võtmine (+)	5 300 000	2 800 000	1 100 000	650 000	850 000	300 000
Kohustiste tasumine (-)	-694 023	-1 063 146	-1 167 719	-1 298 591	-1 350 351	-1 228 137
Likviidsete varade muutus (+ suurenemine, - vähenemine)	296 693	-241 246	-71 518	25 210	-20 754	-24 763
Nõuete ja kohustiste saldode muutus kokku	-436 694	0	0	0	0	0
Likviidsete varade suunamata jääk aasta lõpuks	353 066	111 820	40 302	65 512	44 758	19 995

Jõelähtme vald	2023 täitmine	2024 eeldatav täitmine	2025 eelarve	2026 eelarve	2027 eelarve	2028 eelarve
Võlakohustised kokku aasta lõpu seisuga	10 872 766	12 584 580	12 478 735	11 827 870	11 323 254	10 395 117
sh üle 1 a perioodiga mittekatkestatav kasutusrent	69 705	44 665	6 539	4 265	0	0
Netovõlakoormus (eurodes)	10 519 700	12 472 760	12 438 432	11 762 357	11 278 495	10 375 122
Netovõlakoormus (%)	61,5%	66,9%	61,7%	55,8%	51,3%	44,7%
Netovõlakoormuse ülemmäär (eurodes)	13 674 944	14 916 030	15 124 461	14 745 558	14 294 310	13 936 203
Netovõlakoormuse individuaalne ülemmäär (%)	80,0%	80,0%	75,0%	70,0%	65,0%	60,0%
Vaba netovõlakoormus (eurodes)	3 155 244	2 443 271	2 686 028	2 983 201	3 015 815	3 561 081

Põhitegevuse tulem on põhitegevuse tulude ja kulude vahe, mille väärtus aruandeaasta lõpu seisuga peaks olema null või positiivne. Eelarvestrateegia eesmärgiks on põhitegevuse tuludekulude ülejäägi saavutamine võimalikult suurel määral, tagamaks piisavad vahendid laenukohustuste tasumiseks ja investeerimiseks.

Põhitegevuse tulude ja kulude vahe on Jõelähtme vallal positiivne, püsides vahemikus 0,2 miljonit eurot (2023) kuni 2,2 miljonit eurot (2028). Püstitatud eeldustele tuginedes suureneb põhitegevuse kulude maht aastaks 2028 21,1 miljoni euroni, seejuures on juba arvestatud perioodi investeeringute finantseerimise ja olemasolevate ning planeeritavate laenude teenindamisega.

3.2 Investeeringud

Investeerimistegevuse rahavoogudes käsitletakse eelarvestrateegias tulenevalt KOFS-i regulatsioonist järgmisi koostisosi: 1) põhivara soetus; 2) põhivara müük; 3) põhivara soetuseks saadav sihtfinantseerimine; 4) põhivara soetuseks antav sihtfinantseerimine; 5) osaluste soetus; 6) osaluste müük; 7) muude aktsiate ja osade soetus; 8) muude aktsiate ja osade müük; 9) antavad laenud; 10) tagasilaekuvad laenud; 11) finantstulud ja finantskulud.

Jõelähtme vald kasutab investeeringute teostamiseks kolme allikat:

- omavahendid;
- finantseerimistehingud;
- sihtfinantseeringud.

Tabel 4 Investeerimistegevus aastatel 2023-2028 (€)

Jõelähtme vald	2023 täitmine	2024 eeldatav täitmine	2025 eelarve	2026 eelarve	2027 eelarve	2028 eelarve
Investeerimistegevus kokku	-4 056 997	-2 322 525	-1 061 937	-815 747	-1 199 717	-1 245 516
Põhivara müük (+)	2 011	12 600	250 000	5 000 000	5 000 000	5 000 000
Põhivara soetus (-)	-4 818 634	-1 836 800	-1 895 280	-5 600 000	-6 019 000	-8 500 000
<i>sh projektide omaosalus</i>	-3 543 851	-1 396 483	-1 108 741	-5 428 500	-5 838 190	-5 900 000
Põhivara soetuseks saadav sihtfinantseerimine (+)	1 274 783	440 317	786 539	171 500	180 810	2 600 000
Osaluste ning muude aktsiate ja osade soetus (-)	-210 000	-419 307	0	0	0	0
Finantstulud (+)	5 348	5 000	5 000	5 000	5 000	5 000
Finantskulud (-)	-310 506	-524 335	-408 196	-400 061	-373 655	-358 901

Tabel 5 Investeeringud aastatel 2024-2028 (€) nimeliselt

Jõelähtme vald	2024 eeldatav täitmine	2025 eelarve	2026 eelarve	2027 eelarve	2028 eelarve
01 Vallavalitsus	20 000	0	0	0	0
<i>sh toetuse arvelt</i>	0	0	0	0	0
<i>sh muude vahendite arvelt (omaosalus)</i>	20 000	0	0	0	0
04 Valla teede ja parklate rekonstrueerimine ja tolmuvabaks muutmine	296 432	250 000	250 000	250 000	250 000
<i>sh toetuse arvelt</i>	25 819	0	0	0	0
<i>sh muude vahendite arvelt (omaosalus)</i>	270 613	250 000	250 000	250 000	250 000
04 Kergliiklusteede võrgustiku edasiarendus	47 568	0	350 000	369 000	0
<i>sh toetuse arvelt</i>	0	0	171 500	180 810	0
<i>sh muude vahendite arvelt (omaosalus)</i>	47 568	0	178 500	188 190	0
04 Turism, Jägala joa puhkeala arendamine	830 000	0	0	0	0
<i>sh toetuse arvelt</i>	402 498	0	0	0	0
<i>sh muude vahendite arvelt (omaosalus)</i>	427 502	0	0	0	0
06 Välisvalgustuse arendamine	28 700	0	0	0	0
<i>sh toetuse arvelt</i>	12 000	0	0	0	0
<i>sh muude vahendite arvelt (omaosalus)</i>	16 700	0	0	0	0
06 Muu elamukommunaal (sh sotsiaalkeskus teenindusmajas)	271 700	61 000	0	0	0
<i>sh toetuse arvelt</i>	0	0	0	0	0
<i>sh muude vahendite arvelt (omaosalus)</i>	271 700	61 000	0	0	0
08 Sporditegevus	202 400	27 200	0	0	3 000 000
<i>sh toetuse arvelt</i>	0	0	0	0	2 550 000
<i>sh muude vahendite arvelt (omaosalus)</i>	202 400	27 200	0	0	450 000
08 Kostivere mõisa ja mõisa pargi renoveerimine	5 000	467 000	0	0	0
<i>sh toetuse arvelt</i>	0	267 000	0	0	0
<i>sh muude vahendite arvelt (omaosalus)</i>	5 000	200 000	0	0	0
08 Jõelähtme rahvamaja rekonstrueerimine	0	0	0	0	250 000
<i>sh toetuse arvelt</i>	0	0	0	0	50 000
<i>sh muude vahendite arvelt (omaosalus)</i>	0	0	0	0	200 000
09 Loo lasteaia ruumide soetamine	0	0	0	400 000	0
<i>sh toetuse arvelt</i>	0	0	0	0	0
<i>sh muude vahendite arvelt (omaosalus)</i>	0	0	0	400 000	0
09 Kostivere lasteaia uue soojasõlme ehitus	40 000	0	0	0	0
<i>sh toetuse arvelt</i>	0	0	0	0	0
<i>sh muude vahendite arvelt (omaosalus)</i>	40 000	0	0	0	0
09 Neeme LA	5 000	0	0	0	0
<i>sh toetuse arvelt</i>	0	0	0	0	0
<i>sh muude vahendite arvelt (omaosalus)</i>	5 000	0	0	0	0
09 Loo Keskkooli juurdeehitus (koos kultuurikeskuse ja spordihoonega)	20 000	0	5 000 000	5 000 000	5 000 000
<i>sh toetuse arvelt</i>	0	0	0	0	0
<i>sh muude vahendite arvelt (omaosalus)</i>	20 000	0	5 000 000	5 000 000	5 000 000
09 Neeme Kooli energiatõhusamakas muutmine	40 000	1 090 080	0	0	0
<i>sh toetuse arvelt</i>	0	519 539	0	0	0
<i>sh muude vahendite arvelt (omaosalus)</i>	40 000	570 541	0	0	0
10 Jägala sotsiaalimaja ehitus	30 000	0	0	0	0
<i>sh toetuse arvelt</i>	0	0	0	0	0
<i>sh muude vahendite arvelt (omaosalus)</i>	30 000	0	0	0	0

3.3 Finantseerimistegevus

Finantseerimistegevusena kajastatakse laenude võtmist ja võetud laenude põhiosa tagasimaksed vastavalt maksegraafikutele. Kohaliku omavalitsuse üksus võib võtta laenu vaid investeerimistehinguteks vastavalt kohaliku omavalitsuse üksuse finantsjuhtimise seaduse §38 sätestatud nõuetele.

Perioodil 2025-2028 on Jõelähtme valla võetavad laenud arvestatud 3 protsendilise intressiga ja tagasimaksetähtajaga 10 aastat.

Tabel 6. Finantseerimistegevus aastatel 2023-2028 (€)

Jõelähtme vald	2023 täitmine	2024 eeldatav täitmine	2025 eelarve	2026 eelarve	2027 eelarve	2028 eelarve
Finantseerimistegevus	4 605 977	1 736 854	-67 719	-648 591	-500 351	-928 137
Kohustiste võtmine (+)	5 300 000	2 800 000	1 100 000	650 000	850 000	300 000
Kohustiste tasumine (-)	-694 023	-1 063 146	-1 167 719	-1 298 591	-1 350 351	-1 228 137

4. Sõltuvad üksused

Jõelähtme valla konsolideerimisgruppi kuulub OÜ Loo Vesi, mis on 100% vallale kuuluv üksus. OÜ Loo Vesi põhitegevusalaks on vee- ja kanalisatsiooniteenuste pakkumine.

Vastavalt Rahandusministri 16.05.2011 määrusele nr 29 „Kohaliku omavalitsuse üksuse ja kohaliku omavalitsuse üksuse arvestusüksuse finantsdistsipliini tagamise meetmete arvestusmetoodika“ loetakse konsolideerimisgruppi kuuluvad üksused sõltuvaks ja arvestusgruppi kuuluvaks üksuseks kahel tingimusel:

1. Kui üksus on saanud üle poole tuludest avalikust sektorist;
2. Kui üksus on saanud üle 10% põhitegevuse tuludest toetusena ja rendituluna kohalike omavalitsuste konsolideerimisgruppidesse kuuluvatelt üksustelt.

Vastavalt üksuse eelarve prognoosile ei ole OÜ Loo Vesi 2023. aastast sõltuv ja arvestusgruppi kuuluv üksus ning sellest tulenevalt üksust Jõelähtme valla eelarvestrateegias 2025-2028 ei kajastata.

5. Finantsdistsipliin

Jõelähtme vald on oma arengu kavandamisel ja elluviimisel lähtunud kestlikkuse printsiibist. Teostatud investeeringud ja võetud kohustused on säilitanud vallale nii piisava maksevõime, tagamaks olemasolevate teenuste osutamise senises mahus, kui ka võimaluse vajadusel täiendavate investeeringute planeerimiseks laenuvahendite abil enne Rahandusministeeriumi kehtestatud piiri saavutamist.

Finantsdistsipliini tagamiseks sätestab Kohaliku omavalitsuse üksuse finantsjuhtimise seadus finantsdistsipliini tagamise meetmed, milleks on kinnipidamine kohaliku omavalitsuse põhitegevuse tulemi lubatavast väärtusest ja kinnipidamine netovõlakoormuse ülemmäärast.

Põhitegevuse tulemit leitakse põhitegevuse tulude kogusumma ja põhitegevuse kulude kogusumma vahena. Kohaliku omavalitsuse üksuse finantsjuhtimise seaduse järgi on põhitegevuse tulemi väärtuseks lubatud ainult null või positiivne summa, negatiivne väärtus ei ole üldjuhul lubatud. Kui põhitegevuse tulemi väärtus on negatiivne, siis see tähendab, et omavalitsus ei suuda katta jooksvate tulude arvelt kulusid. Sellisel juhul finantseeritakse põhitegevuse kulusid põhivara müügi ja reservide arvelt. Ühekordsete tulude arvelt põhitegevuse kulude finantseerimine pikemal perioodil on riskantne ning nende tulude kehvena laekumise korral võib tekkida oht sattuda finantsraskustesse ning omavalitsuses ei ole tagatud põhitegevuse rahastuse jätkusuutlikkust.

Netovõlakoormus leitakse võlakohustuste kogusumma ja likviidsete varade kogusumma vahena aruandeaasta lõpu seisuga. Netovõlakoormuse ülempiir jääb vahemikku 60-100%, sõltudes omavalitsuse finantsvõimekusest. Mida suurem on põhitegevuse tulemit, seda rohkem suudetakse jooksvate tulude arvelt teha nt investeeringuid või tagasi maksta laenusid, seda suurem võib olla omavalitsuse individuaalne netovõlakoormuse ülempiir.

Tabel 7. Jöelähtme valla arvestusüksuse finantsvõimekus 2023-2028 (€)

Jöelähtme vald	2023 täitmine	2024 eeldatav täitmine	2025 eelarve	2026 eelarve	2027 eelarve	2028 eelarve
Põhitegevuse tulud kokku	17 093 679	18 645 038	20 165 948	21 065 083	21 991 246	23 227 005
Põhitegevuse kulud kokku	16 909 272	18 300 613	18 907 809	19 567 721	20 304 804	21 069 730
Põhitegevuse tulem	184 407	344 425	1 258 138	1 497 362	1 686 442	2 157 275
Investeeringustegevus kokku	-4 056 997	-2 322 525	-1 261 937	-823 561	-1 206 845	-1 253 901
Finantseerimistegevus	4 605 977	1 736 854	-67 719	-648 591	-500 351	-928 137
Likviidsete varade muutus (+ suurenemine, - vähenemine)	296 693	-241 246	-71 518	25 210	-20 754	-24 763
Likviidsete varade suunamata jääk aasta lõpuks	353 066	111 820	40 302	65 512	44 758	19 995
Netovõlakoorumus (eurodes)	10 519 700	12 472 760	12 438 432	11 762 357	11 278 495	10 375 122
Netovõlakoorumus (%)	61,5%	66,9%	61,7%	55,8%	51,3%	44,7%
Netovõlakoorumuse ülemmäär (eurodes)	13 674 944	14 916 030	15 124 461	14 745 558	14 294 310	13 936 203
Netovõlakoorumuse individuaalne ülemmäär (%)	80,0%	80,0%	75,0%	70,0%	65,0%	60,0%
Vaba netovõlakoorumus (eurodes)	3 155 244	2 443 271	2 686 028	2 983 201	3 015 815	3 561 081

Jöelähtme valla põhitegevuse tulem on aastast 2022 kindlalt positiivne. Samas on näha finantseerimistegevusest, et põhitegevuse tulemi positiivne väärtus ei suuda katta ära kogu investeerimistegevuseks vajaminevat summat ning vahe tuleb finantseerida laenudega.

Jöelähtme valla netovõlakoorumus on vahemikus 44,7%-66,9%, mis jääb alla maksimaalsest netovõlakoorumusest.

5.1 Tundlikkusanalüüs

Kuigi Jõelähtme valla eelarvestrateegia on koostatud konservatiivsuse printsiibist lähtuvalt, võivad siiski teatud tõenäosusega ilmnedä sündmused, mis parandavad või halvendavad KOV-i finantspositsiooni baasstsenaariumiga võrreldes.

Tundlikkusanalüüsi eesmärk on anda ülevaade võimalike riskistsenaariumite realiseerumise korral kulude vähendamise vajalikust mahust. Baasstsenaarium on koostatud eelarvestrateegia olemasoleva versiooni põhjal.

Tundlikkusanalüüs näitab, et isegi mõneprotsendiline muutus tuludes või kuludes mõjutab oluliselt eelarve võimalusi.

Tabel 8. Baasstsenaarium: Eelarvestrateegia olemasoleva versiooni põhjal (€)

BAASSTSENAARIUM						
	2023	2024	2025	2026	2027	2028
Arvestusüksuse põhitegevuse tulud	17 093 679	18 645 038	20 165 948	21 065 083	21 991 246	23 227 005
Arvestusüksuse põhitegevuse kulud	16 909 272	18 300 613	18 907 809	19 567 721	20 304 804	21 069 730
Arvestusüksuse investeerimistegevus	-4 056 997	-2 322 525	-1 261 937	-823 561	-1 206 845	-1 253 901
Arvestusüksuse põhitegevuse tulem	184 407	344 425	1 258 139	1 497 362	1 686 442	2 157 275
Arvestusüksuse eelarvetulem	-3 872 590	-1 978 100	-3 798	673 801	479 597	903 374
Arvestusüksuse võlakohustused	10 872 766	12 584 580	12 478 735	11 827 870	11 323 254	10 395 117
Arvestusüksuse likviidne vara	353 066	111 820	40 302	65 512	44 758	19 995
Arvestusüksuse netovõlakoormuse määr	61,5%	66,9%	61,7%	55,8%	51,3%	44,7%
Arvestusüksuse netovõlakoormuse ülemmäär	13 674 943	14 916 030	16 132 758	15 798 812	15 393 872	15 100 922

Tabel 9. Riskistsenaarium 1. Sissetulekute kasv eeldatavast 2% võrra väiksem (€)

RISKISTSENAARIUM A - Sissetulekute väiksem kasv						
Võrreldes baasstsenaariumiga on elanike ehk maksumaksjate sissetulekute aastane kasv 2023. aastast kuni perioodi lõpuni 2% väiksem.						
	2023	2024	2025	2026	2027	2028
Arvestusüksuse põhitegevuse tulud	17 093 679	18 645 038	19 762 629	20 643 781	21 551 421	22 762 465
Arvestusüksuse põhitegevuse kulud	16 909 272	18 300 613	18 907 809	19 567 721	20 304 804	21 069 730
Arvestusüksuse investeerimistegevus	-4 056 997	-2 322 525	-1 261 937	-823 561	-1 206 845	-1 253 901
Arvestusüksuse põhitegevuse tulem	184 407	344 425	854 820	1 076 060	1 246 617	1 692 735
Arvestusüksuse eelarvetulem	-3 872 590	-1 978 100	-407 117	252 499	39 772	438 834
Arvestusüksuse võlakohustused	10 872 766	12 584 580	12 478 735	11 827 870	11 323 254	10 395 117
Arvestusüksuse likviidne vara	353 066	86 780	-426 182	-824 548	-1 289 392	-1 778 695
Arvestusüksuse netovõlakoormuse määr	61,5%	67,0%	65,3%	61,3%	58,5%	53,5%
Arvestusüksuse netovõlakoormuse ülemmäär	13 674 943	14 916 030	15 810 103	16 515 025	15 085 995	14 795 602

Tabel 10. Riskistsenaarium 2: Põhitegevuse kulude kasv eeldatavast 5% suurem (€)

RISKISTSENAARIUM B - Põhitegevuse kulude kasv						
Võrreldes baasstsenaariumiga on põhitegevuse kulude kasv alates 2023. aastast 5% suurem.						
	2023	2024	2025	2026	2027	2028
Arvestusüksuse põhitegevuse tulud	17 093 679	18 645 038	20 165 948	21 065 083	21 991 246	23 227 005
Arvestusüksuse põhitegevuse kulud	16 909 272	18 300 613	19 853 199	20 546 107	21 320 044	22 123 217
Arvestusüksuse investeerimistegevus	-4 056 997	-2 322 525	-1 261 937	-823 561	-1 206 845	-1 253 901
Arvestusüksuse põhitegevuse tulem	184 407	344 425	312 749	518 976	671 202	1 103 789
Arvestusüksuse eelarvetulem	-3 872 590	-1 978 100	-949 188	-304 585	-535 643	-150 113
Arvestusüksuse võlakohustused	10 872 766	12 584 580	12 478 735	11 827 870	11 323 254	10 395 117
Arvestusüksuse likviidne vara	353 066	86 780	-968 253	-1 923 704	-2 963 963	-4 042 212
Arvestusüksuse netovõlakooormuse määr	61,5%	67,0%	66,7%	65,3%	65,0%	62,2%
Arvestusüksuse netovõlakooormuse ülemmäär	13 674 943	14 916 030	16 132 758	15 798 812	15 393 872	15 097 553

Tabel 11. Riskistsenaarium 3: Laenuintressid kujunevad eeldatust kõrgemaks (€)

RISKISTSENAARIUM C -- Intressimäära suurenemine 2%						
	2023	2024	2025	2026	2027	2028
Arvestusüksuse põhitegevuse tulud	17 093 679	18 645 038	20 165 948	21 065 083	21 991 246	23 227 005
Arvestusüksuse põhitegevuse kulud	16 909 272	18 300 613	19 159 501	19 817 296	20 541 361	21 296 195
Arvestusüksuse investeerimistegevus	-4 056 997	-2 322 525	-1 261 937	-823 561	-1 206 845	-1 253 901
Arvestusüksuse põhitegevuse tulem	184 407	344 425	1 006 447	1 247 787	1 449 885	1 930 810
Arvestusüksuse eelarvetulem	-3 872 590	-1 978 100	-255 490	424 226	243 040	676 909
Arvestusüksuse võlakohustused	10 872 766	12 584 580	12 478 735	11 827 870	11 323 254	10 395 117
Arvestusüksuse likviidne vara	353 066	111 820	-249 515	-476 153	-737 730	-988 958
Arvestusüksuse netovõlakooormuse määr	61,5%	66,9%	63,1%	58,4%	54,8%	49,0%
Arvestusüksuse netovõlakooormuse ülemmäär	13 674 943	14 916 030	16 132 758	15 798 812	15 393 872	15 097 553

6. Kokkuvõte

Eelarvestrateegias on antud ülevaade Jõelähtme valla eelarve tuludest, kuludest, investeerimis- ja finantseerimistegevusest aastatel 2023-2024 ning koostatud prognoosid nelja eelseisva aasta kohta. Eelarve on struktureeritud vastavalt kohaliku omavalitsuse üksuse finantsjuhtimise seaduses sätestatule.

Järgnevalt on välja toodud põhijäreldused ja soovitused:

- Tänapäevase eelarvestrateegiaga suudab Jõelähtme vald täita finantsdistsipliini tingimusi vastavalt Rahandusministeeriumi kehtestatud normatiividele.
- Jõelähtme vald on finantssituatsioonis, mis võimaldab järgneval neljal aastal teostada valla arengu seisukohalt olulisi ja perspektiivis kaudset tulu tootvaid investeeringuid ja suurendada personalikulusid.
- Jõelähtme vald tundlik väliskeskkonnast tulenevatele muutustele – eelarvetulude võimalikule vähenemisele (tulenevalt eelkõige maksumaksjate arvu juurdekasvu pidurdumisest või inimeste sissetulekute kasvutempo langusest) või intressimäärade tõusule.
- Eelarvestrateegia riskiks on ka planeeritud vara müük. Taksituseks võivad saada nii müüa soovitud vara kui ka teisalt turu võime osta antud vara. Vara müügi õnnestumine on väga oluline, sest sellest sõltuvad järgnevate aastate investeeringud.